

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 94 Cor.
 Pe jum. an . . . 12 "
 Pe o lună . . . 2 "
 Nrul de Duminică
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deak Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscrise nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Slavii și românii.

(R) Argumentul ungarilor la toate ocaziunile este : slavii, de sud și de nord, sunt o veșnică amenințare și primejdie pentru elementul maghiar și român : aceste două rase sunt deci avizate una la alta ; trebuie dar să trăiască în bună pace ! Ceeace în practica vieții însemnează - Ungurii fac ce vor, iar valahii să nu crâcnească contra politicii nefaste a tuturor regimelor, ori dacă nu le place, să plece în România decumva au scăpat teferi de Vaț și Seghedin...

Deocamdată noi observăm însă în Austro-Ungaria un lucru : Slavii sunt cari au dat lovitura de moarte heghemoniei (în Austria celei germane, în Ungaria asediarea heghemonia maghiară) și au pornit marele curent democrat, care admis fiind și de Curte, a găsit expresie fericită în reforma electoră din Austria și este, credem noi, numai chestie de vreme să se cristalizeze și la noi, pentru că ori cât ar lupta oligarhii din Ungaria împotriva sufragului universal, el are odată să se facă spre mulțumirea popoarelor, căci nu este stat pe lume care ar putea trăi și înflori sub un regim potrivit dorinței și voinții marelui obște a cetățenilor săi !

Iată de ce pe noi slavii nu ne sperie. Ca număr și ca așezare geografică, în Ungaria și Austria ei sunt o rasă cărei nu-i poate fi prielnic decât un regim drept, bazat pe voința poporului, veleități de stăpânire asupra altor rase nu pot avea. Iar în contact direct nu suntem dintre ei decât cu sârbii, minoritate disparentă față de noi.

Scrisoarea deputatului rutean Trylovskyj care caută legătură cu noi, nu putea deci să producă decât bună impresie printre românii. Pe d'oparte puntrăcă e vorba de un popor oropsit : de rutenii apăsați în Galiția de oligarhia polonă, cea mai mizerabilă din Europa, iar în Ungaria amenințați să fie maghiarizați în masă, căci nu mai au nici preoți nici învățătorii naționali, ci confesia lor catolică este cel mai bun mijloc de maghiarizare.

Iar pe de altă parte pentru că o alianță cu rutenii ar însemna atacarea în flanc a politicii șoviniste, ceea ce trebuie să ne vină la socoteală îndeosebi acum, când oligarhia maghiară în numele intereselor superioare de rasă și de stat vrea să ne despoaie de orice drept și să ne supună regimului unei legi electorale despre care contele Hédevary, destul de reacționar și el, a zis că e o rușine a veacului.

Tendințele reacționare în imperiul habsburgic sunt reprezentate de aristocrația ungară și polonă. O alianță între noi, popoarele din Ungaria cari suferim pe urma oligarhilor maghiari, și între milioanele de ruteni nenorociți de cruda domnie polonă, nu este decât firească.

Scrisoarea deputatului rutean, publicată în »Tribuna« dela 8 Oct., a și fost primită

bine în toate părțile locuite de români. Vedem cu plăcere, că presa din regatul României de asemeni îi dă importanță, înregistrând-o la loc de frunte.

Mai mult a fost apreciată, se înțelege, în cercul deputaților noștri, cari mai mult ca ori și cine simt ce va să zică un aliat bun în lupta grea ce poartă. Unul dintre deputații noștri, cu eminent condei, a și intrat în legătură cu deputatul rutean Dr. Trylowskyj și dacă rezultatul negocierilor n'ar duce la o formală alianță, cum o avem cu slovacii de pildă, un mare bine la tot cazul va rezultă : ne vom fi câștigat amiciția unui popor viguros de trei milioane suflete, care îndemnat de prietenia cu noi va lupta pentru redșteptarea rutenilor din Ungaria, dând astfel de hac regimului șovinist care s'a pus în conflict cu toate naționalitățile.

Iar care poate fi folosul acestor relațiuni de prietenie, se poate înțelege chiar din epistola deputatului Dr. Kyrylo Trylowskyj.

Rutenii au adevărat deputați în Reichsrath și fiind un popor oprimat, ca noi, se duc pretutindeni în lumea mare unde se poate ridică cuvântul în numele dreptății și a libertății popoarelor.

Și iată, până ce din partea fraților bucovineni, cu reprezentanți în Reichsrath, n'am fost împărtașiți nici odată de vre-o mare atenție (excepție rolul de meteor strălucitor a mult regretatului Dr. G. Popovici), până atunci un deputat rutean, cu vederi democratice, vine și ne solicită prietenia, ne oferă serviciile sale și își exprimă regretul că la o anume ocazie nu a putut servi cauzei noastre după cum l'ar fi îndemnat inima.

Adevărat, că frații din Bucovina sunt în continuă luptă cu rutenii și asta poate ar trebui să ne impună oare cari rezervă față de ruteni.

De douăzeci de ani, de când valurile șovinismului maghiar ne amenință din ce în ce mai mult, nici un român bucovinean nu a căutat să se apropie de noi, ci dimpotrivă : când am fost mai strâmtorați (la 1892, când am fost cu Memorandumul la Viena) bărbații politici din Bucovina ne-au ocolit ostentativ ș'au avut aierul de a ne batjocori că întrasem în legături cu Lueger, care p'atunci nu era încă »Hoffehig«, dar care făcea o politică sănătoasă și viguroasă, prielnică îndeosebi micilor popoare oprimate de sub sceptrul Habsburgilor. Nu li-se părea însă demn boierilor români din Bucovina să caute legături cu șefii fără blazoane, la spatele cărora erau țărani în suman și opinci.

Cum însă vedem că politica asta a lor n'a prea dat roade în Bucovina, în ce privește o prietenie cu rutenii democrați pentru combaterea politicii șoviniste maghiare, nu putem să ne lăsăm influențați covârșitor de hârțuiala ce o au ei cu rutenii, ci putem zice ceea ce au răspuns ei la 1892 : voi aranjați-vă cum puteți acasă și cum vă v'a lumina D-zeu, că noi la Viena avem interese pe cari nu le putem subordona gâlcevei voastre de acasă !

Oricât de stranie ar părea deci azi ideea unei apropieri dintre ruteni și români (așa părea la 1892 și legătura cu Lueger ! Doar pe tema asta antimemorandiștii Miron Romanul și Mocioniștii voiau să discretizeze politica tradițională preconizată de »Tribuna«) în viitor ea se poate încheia și roade bune poate să aducă.

Strigat-au și la 1892 ziarele maghiare și fost-au puși în mișcare procurorii pentru a-i învăța minte pe memorandiștii cari caută aliați în străinătate (tradează deci patria)... Vor strigă și acum. Asta să nu ne pese, ci dincontră, să ne îndemne și încurajeze, căci numai atunci strigă șovinii când facem vre-un lucru ce nu convine politicii lor detestabile.

Caute deci deputații noștri și încheie cât mai multe legături la Viena, că de acolo trebuie bombardat regimul nefast al oligarhilor maghiari !

Budgetul armatei. Intre membrii delegațiunii austriace se zvonise zilele trecute, că ministrul de războiu va cere în curând credite noi și că totodată proiectează sporirea contingentului de recruți. Necesitatea sporirii contingentului s'ar fi motivat cu gravele complicații în politica externă provocate de anexarea Bosniei și Herțegovinei. Corespondentul ziarului »Neues Wiener Tagblatt« însă, întrebând pe ministrul de războiu, Schönath și pe comandantul marinei Montecuccoli, despre verosimilitatea acestor șvoniri, a primit răspunsul că ele sunt absolut lipsite de temel. O telegramă oficială din Viena confirmă aceasta, lămurind, că guvernul armatei comune nu intenționează să treacă peste marginile proiectelor prezintate în delegațiuni și deci nu va cere noi credite.

Delegațiunea ungară își va începe activitatea mâine, Luni, când comisia secundară de externe va discuta asupra expozeului ministrului de externe, Aehrenthal. — Membrii delegațiunii austriace au plecat ieri în Austria ca să ia parte la ședințele dietelor provinciale. Delegațiunea austriacă se va întruni numai în 19 Octombrie când se vor desbata budgetul armatei și budgetul ministrului comun de finanțe.

Baronul de Beck la Malestarea Sa. Împăratul a primit ieri, la orele 11 în audiență particulară pe primul ministru austriac, baronul de Beck. Audiența a durat trei sferturi de oră.

Din anturajul moștenitorului de tron. În jurul moștenitorului nostru de tron, Alțeta Sa împărătească Francisc Ferdinand, ziarele ungurești au creat o atmosferă de legende și mister. Decâte-ori amăgiți de fantasmagoria statului național se aventurează în combinațiile lor spre visata atotputernicie a șovinismului, silueta moștenitorului de tron li apare enigmatică, neliniștitoare. Și pânăcând pentru o minte netulburată de utopii rezerva ce îngrădește faptele Alțetei Sale, e un indiciu de largă prevedere, de tact și cumpănire înțeleaptă, — însușiri ce luminează o individualitate superioară, armonică — pentru mintea răznită a patrioților noștri e prilej de expectorări

când jalnice, când sirenice, dar mai adeseori mojicești, de cari gama lor sufletească abundă în nesfârșite variații. Moștenitorul de tron însă după toate semnele îi cunoaște bine și de câte ori se întind mreji, se cearcă o apropiere din partea guvernului, se strecoară frumoșel din calea dulceagului prieteșug.

Astfel cu ocaziunea vizitei suveranilor spanioli guvernul cheltuiuse multă șiretenie pentru a mijloci membrilor săi o ocaziune de a fi prezentați moștenitorului de tron. Alteța Sa a răspuns evaziv, că încă nu știe când va putea să primească pe miniștrii unguri. Cu risicul unui fiasco însă zările ungurești semnalau audiența cu siguranță. Ziua audiențelor eră să fie cea după serata Karátsony. Alteța Sa însă aflând de dorințele pitite după transparentul paravan al diplomației ungurești, — a plecat încă în decursul nopții dela Budapesta.

Un personaj din anturajul Alteței Sale, de sine înțeles sub masca anonimatului, istorisind această nouă lecție ce li-s'a tras ministrilor unguri, spune că guvernul unguresc a cercat de repetite ori o apropiere cătră moștenitorul de tron, dar fără cel mai mic rezultat.

Dintre toți bărbații politici unguri singur contele Ioan Zichy se bucură de încrederea moștenitorului de tron. În vremea din urmă ministrul Günther a intervenit pe lângă contele de Zichy, ca acesta să-l înduplece pe moștenitorul de tron să primească patronatul unor așezăminte umanitare din Ungaria, pentru a-l atrage în apele societății ungurești. Va fi reușit de minune contele Zichy, — dovadă audiențele din chestiune...

*

Ajurnarea congresului dela Carlovăț. Comisarul împărătesc, ministrul de justiție Günther a invitat, Sâmbătă, congresul național al bisericei sârbești să predea averea patriarhatului noului patriarh, Lucian Bogdanovici. Ministrul a citit apoi un autograf împărătesc prin care congresul se ajurnează pe timp nedefinit. Congresul s'a adresat guvernului cu rugarea, ca să fie convocat în luna Januarie 1909.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Edmondo De Amicis.

I N I M A.

Voință.

Mercuri, 28 Decemvrie.

Azi dimineață au fost două evenimente la școală: Garoffi nebun de bucurie că i-au dat înapoi albumul său, adaogându-i două mărci de Guatemala pe cari le căută de trei luni, și Stardi care a luat medalia a doua. Stardi, al doilea în clasă după Derossi! Toți am rămas surprinși. Cine s'ar fi așteptat la aceasta în Octomvrie, când tată său l-a adus la școală îmbrăcat cu mantaua cea verde și a zis profesorului, în fața clasei întregi:

— Vă rog să aveți răbdare cu el, căci pricepe foarte greu.

La început, toți îi ziceau „cap de lemn“, dar el a zis: Ori mor, ori reușesc! și se puse pe lucru, și a învățat ziua și noaptea; acasă, la școală, la plimbare, cu dinții strănși, răbdător ca

Atitudinea României.

Sub acest titlu »L'Independance Roumaine« scrie următorul articol important:

Anumite jurnale românești s'au simțit datoare a se întrebă asupra cărui punct țintește, în acest moment de eferdescență, politica românească.

S'au exprimat temeri asupra unei lipse de direcțivă; s'au citat ca model loviturile de îndrăzneală care se succed; pentru a numi lucrurile pe numele lor, temeri au fost formulate ca nu cumva România să și aibă partea ei la câștig.

Această mentalitate lipsită de influență asupra opiniei luminate și conștiente a poporului român și care s'a afirmat într'o parte, din fericire restrânsă a presei noastre, este în mare contradicție cu principiile din care s'a inspirat politica României nu dela tratatul de Berlin ci dela tratatul din Paris, adevărat ea este instrumentul diplomatic care a dat naștere României moderne.

Dar linia de conduită internațională a acestei țări? Ea este trasată, în istoria acestor 50 de ani din urmă, în caractere indelebile, și a devenit prin munca poporului român și prin prudența conducătorilor ei un membru respectat al familiei europene.

Politica română, afară de câteva rare sucombări, nu a deviat; ea a fost mereu pacifică, consacrată dezvoltării tuturor forțelor nației, progresului sub formele lui; dar înainte de toate eră mereu preocupată ca nu cumva acest progres, această înălțare morală și materială a unui popor care a suferit mult timp, dar care ajunsese în fine a fi stăpânul destinului său, să se realizeze prin disprețuirea tractatelor sau în detrimentul vecinilor săi.

Din cauza acestei atitudini loiale și prudente România este astăzi considerată de Europa ca un factor de civilizație. Pozițiunea sa s'a întărit în așa punct, autoritatea sa a crescut așa mult că în repetate rânduri conducătorii țărilor mari din Europa au consultat pe regele și pe aceia din oamenii noștri de stat cari au încarnat mai bine aspirațiunile naționale și cari în toate împrejurările au dat probă de un mare simț practic. Care a fost, care trebuie să fie rolul nostru în Macedonia?

În primul loc, acela de a convinge pe Europa că în afară de bulgari, de sârbi, de greci, de albanezi există în această provincie otomană o populațiune de sânge român, perfect conștientă de originea sa, doritoare de a se desvoltă, după geniul rasei sale, credincios limbii sale și tradițiilor sale. În afară de aceasta, că acești români sunt un element de ordine, muncitori și practici, că sunt în fine supușii cei mai loiali ai M. S. Sultanului.

un bou, încăpăținat ca un măgar și tot învățând, și neluând în seamă când râdeau de el, și dând cu piciorul când îl întrebam ceva, căpăținosul acesta de Stardi a luat înaintea multora. La început, nu pricepea o iotă de aritmetică, făcea un cârd de greșeli în compoziții, nu eră în stare să spuie pe dinafară nici o frază și acum desleagă probleme, scrie fără greșeli și spune lecția ca pe apă.

Uitându-te la el, ghăcești că are o voință de fier: scurt și indelat, cu capul colțuros și fără gât, cu mâinile scurte și groase, și cu vocea aceea de om necioplit. Și învăță până și pe bucățile de ziare și pe afișele teatrale și ori de câte ori are cincizeci de centesimi își cumpără o carte: până acum și-a făcut o mică bibliotecă și într'o zi, când eră bine dispus, mi-a făgăduit că o să mă cheme să i-o văz. Nu vorbește cu nimeni, nu se joacă cu nici unul, stă mereu în bancă, cu capul în pumni, ascultând pe profesor. Cât trebuie să fi muncit bietul Stardi! Azi dimineață, pe când profesorul îi da medalia, i-a zis: — Bravo Stardi; cine vrea, poate.

Stardi însă, nu părù mișcat deloc, nici nu zâmbi, și se întoarse în bancă cu medalia, își puse pumni la tâmpie și stătù mai atent și mai nemișcat ca întai.

Acesta este, strict definit, interesul cu totul moral și cultural ce purtăm congenerilor noștri din Macedonia. Nu este loc aci pentru revindicări chimerice, pentru aspirațiuni absurde. Noi nu facem o politică de aventurieri nici nu lăsam să fim atrași pe partea întreprinderilor nebune.

România nu se va îndepărta un singur moment dela politica cuminte și prevăzătoare ce a urmărit până în ziua de azi, să repetăm cu foarte puține excepțiuni. Ea nu va renol de exemplu, anumite experiențe ridicole a celui din urmă guvern conservator, nici acela a guvernului conservator din 1900 care se arată așa de promptă destăinui un rășboi.

Dar ea nu se va desinteresa nici de evenimentele care vor putea să se desfășure la granița dela sud. Are o perfectă libertate de acțiune, este preparată oricărei eventualități, poate aștepta evenimentele... dacă se produc, ceea ce noi nu credem.

Se înțelege dela sine că în cazul unei reviziuni a tratatului dela Berlin România va avea să spuie și dânsa cuvântul ei de care se va ține de sigur seamă din cauza sacrificiului ce regatul și-a impus și din cauza politicii sale de un atașament sincer intereselor pacifice ale Europei.

În toate ocaziunile partidul național liberal a știut să fie la înălțimea momentului și să făptuiască conform intereselor superioare ale statului. El a probat că și în opoziție autoritatea sa a fost destul de mare pentru a permite să impuie chiar adversarilor săi respectul politicii tradiționale a României.

Declarațiile dlui Sturdza.

Despre declarațiile dlui D. Sturdza făcute la întrunirea de Sâmbătă a clubului liberal »Voința Națională« scrie următoarele:

Dnul D. A Sturdza, în calitate de șef al partidului național-liberal și prim-ministru a făcut aseară la clubul liberal din Capitală declarații pe cari țara le va primi cu mulțumire, căci sunt izvorite din cunoașterea adâncă a stării politice europene, în deobște, și a țerilor din vecinătatea noastră în deosebi, și sunt insuflate de cea înțelepciune neșovăitoare și pricepere realistă a împrejurărilor dela noi și de aiurea, cari ne-a condus, până acuma, în cele mai grele împrejurări ale vieții noastre politice și sociale, așa că ne bucurăm înaintea Europei de numele bun, ca dela noi, ca dela

Dar mai frumos a fost la eșire. Tatăl său unul gros și săngeros, cu un cap ca al lui Stardi, și cu o voce groasă, nu se așteptă să-l văză cu medalia, și nu-și credea ochilor, așa că profesorul trebui să-l asigure că este adevărat, și atunci începu să rîză, dete o palmă după ceafa lui fii său, și foarte mulțumit zise:

— Brava, brava, țârtăcuța mea, foarte bine. Toți copiii rideau, tatăl său îl privea ca zăpăcit și surizând, iar Stardi sta serios și sunt sigur că se și gândea la lecția de mâine.

Recunoștință.

Sâmbătă, 31 Decemvrie.

Sunt sigur că Stardi, nu se vaită nici odată de profesor. Profesorul era rău dispus, nu avea răbdare, zici tu deseori. Dar gândește-te puțin, de câte ori tu îți pierzi răbdarea, și cu cine? cu tatăl și cu mama ta, către cari nerăbdarea ta este o crimă. Are dreptate profesorul tău, ca să-și peardă răbdarea câte odată. Gândește-te că de atâta mari de ani îți bate capul cu copiii și că dacă dintre elevii lui, mulți sunt drăguți și recunoscători, foarte mulți însă sunt ingrăți, profită de bunătatea lui, nu iau în seamă munca lui. Dacă în locul lui, ai pune pe cel mai sfânt

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM“ BĂLINT GÉZA
farmacia „Órangyal“
EGER, (com. Heves) Káptalan uteza.

SPIRT de MENTHOL.

Se comandă dela singurul lui preparator

Prețul unui flacon original cu modul de întrebuințare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticipativ trimitt 6 flacoane franco. Numai pentru întrebuințare exterioră

oameni pozitivi și cu scaun la cap, nu se așteaptă nimeni la izbucniri nesocotite. Politica noastră înțeleaptă a făcut să fim prieteni buni cu Turcia, deși am purtat război împotriva ei și ne-am cucerit cu arma în mână neatârnată; această politică înțeleaptă ne-a atras și prietenia Rusiei, cum și a Austro-Ungariei, căci s'au încredințat că nu gonim după închipuiri deșarte, după visuri ce nu se pot împlini.

Unii întreabă: Ce ne facem că Bulgaria s'a declarat neatârnată și regat? Ar voi oare să ne batem, ca s'o împiedecăm? De ce să nu fie neatârnată, când prin armele Rusiei și ale noastre i-am pus temelie acestei neatârnată, cum mărturisește Regele Bulgariei în actul solemn al încoronării? Bulgaria o să fie tare? Să fie. De na'r fi? Să muncim și noi ca să fim puternici. Afâră dela hârnicia și dela munca noastră sistematică, materială și intelectuală. Să facem agricultură în înălțimea vremii, iar nu mai proastă de cât acum 1200 de ani, pe vremea lui Carol cel Mare. Să avem industrie puternică națională, ca să nu luăm de afară nimic din ce putem face aici. Să ne îngrijim să avem școale model, dela cele dela sate până la universități. Să avem justiție, luminată, grabnică, nepărtenitoare de jos până sus. Să avem armată model, în stare a ne sprijini pe ea, când împrejurările ar cere. Dar, mai pe sus de toate, — să facem din țărâni, — care e majoritatea covârșitoare a țării și a oștirii, — cetățeni liberi, iar nu robi cum au fost. Să căutăm a pune în aplicare reforma agrară, cea dintâi lege, care s'a făcut pentru a îmbunătăți starea țăranilor, de oare ce reforma dela 1864, făcându-se în vederea întemeierii absolutismului, a urmărit și alte scopuri.

Să ne căutăm de munca grea ce avem a face spre a fi puternici. Dacă ar fi cu putință, ar fi de dorit ca toate partidele să-și dea mâna spre a duce la capăt bun această lucrare de căpetenie. Dar, fiindcă nu se poate, — fiindcă patima orbește,

fiindcă lecția crudă din primăvara lui 1907 pare uitată, — partidul național liberal, uitând orice nemulțumiri personale, trebuie să stea strâns unit și să dea tot sprijinul pentru a duce la bun sfârșit reformele.

Acesta e miezul declarațiilor dlui D. A. Sturdza, cari s'au primit cu entuziasmul cel mai curat.

Situația politică.

Unde l partidul naționalist? Deputații români apostrofați de socialisti.

Ieri, Duminecă, partidul socialist din Arad a organizat o mare întrunire și manifestație. O mulțime mare între care și mulți fruntași și intelectuali români din Arad între ei și deputații Goldiș și St. C. Pop au asistat la adunare.

Toate discursurile au fost ținute la un diapazon extraordinar de ridicat, adesea direct revoluționar. Mai interesant este pentru noi faptul că un orator a apostrofat direct partidul național acuzându-l de o nelucrare ce dă loc la bănuiele.

Nu primim că alt partid să exercite un control asupra noastră, și deputații noștri au făcut bine că nu s'au socotit datori a da cont socialistilor de faptele lor, iar cât pentru bănuiala ce s'a rostit o explicăm prin râvna și înflăcărea oratorilor cari se lasă duși la exagerări nedrepte. Dar trebuie să recunoaștem că oratorul socialist a avut dreptate deplină și este o dovadă de slăbiciune pentru deputații noștri că nu au știut să preîntâmpine învinuirile nelucrării ce li-s'a adus.

O violentă mișcare de protestare, care să dea glas nemulțumirii poporului întreg trebuia să înceapă imediat după desvălirea mișelescului atentat al guvernului. Azi este cam târziu, deși încă nu prea târziu, de-a face pregătirile acestei mișcări. Ar fi fost de dorit că ele să înceapă mai curând pentru a evita aparența că s'au făcut sub impresia acuzelor socialiste.

Iată ce s'a petrecut în adunare:

Președintele Varga deschizând adunarea declară că socialistii iubesc ordinea dar nu să lasă terorizați la ținerea adunărilor și nu au teamă nici de gloante.

Oratorul Esztergályos Sándor din Budapesta vorbește între altele și de atitudinea partidului național. Nu suntem mulțumiți cu atitudinea acestui partid, zice, căci sunt ascunde. Unde-i partidul național? Unde sunt deputații naționali? (Strigăte: Sunt niște lași!) Poate vreau să pacteze cu guvernul? Guvernul va trebui să introducă votul universal sau va trebui să dispară. În Budapesta curge sânge. Am desțășurat steagul revoluției. Luptăm în cadrele legii, dar dacă ele vor fi prea strâmte le vom sparge, depășindu-le.

Oratorul Szilágyi Kiss István spune că dacă în 48 coasa a fost îndreptată spre luptă asta să poate faceși acuma. Partidul începe de azi încolo lupta pe stradă.

Oratorul Varga acuză pe deputații din Arad, Müller și Barabás că se îndosesc pentru a nu li-se cere socoteală pentru votul plural. I-am invitat și pe ei, dar n'au venit ci șed prin cafenele. Am fi dorit să auzim și părerea deputaților naționaliști. Nădăjdum să-i auzim săptămâna viitoare. Deci la revedere pe atunci!

După întrunire mulțimea a cutreerat străzile. Ea a trecut pela cafenelele principale pentru a-i căuta pe deputații Barabás și Müller, dar aceștia s'au ascuns. Poliția a imprăștiat pe manifestații dar în scurtă vreme ei s'au adunau iarăși. Jocul acesta s'a repetat de mai multe ori, încât poliția s'a convins că nu este în stare de-a imprăștiat pe manifestații, până când ei nu s'au imprăștiat de bună-voie.

Criza ministrului Andrássy.

Ziarul »Pesti Napló« confirmă din nou știrea, că Maiestatea Sa nu a dat încă sancțiunea prealabilă proiectului lui Andrássy. Situația contelui Andrássy este cu atât mai anevoioasă, că el însuși a început agitația pentru votul plural încât o schimbare în atitudinea sa e cu neputință. Criza se mai complică prin faptul, că dl Andrássy a fost singurul care a reprobato felul brusc în care s'a făcut anexiunea Bosniei și Herțegovinei, susținând că puterile ar fi trebuit să fie pregătite pentru a netezi cu încetul calea spre călcarea tratatului dela Berlin.

Din pricina aceasta situația contelui Andrássy a devenit insutenabilă și se afirmă,

om din lume, chiar și acesta s'ar infuria câte odată.

Și afară de asta, dacă tu ai ști de câteori profesorul vine la școală bolnav, și-și pierde răbdarea pentru că-i e rău și i-se rupe inima de părere de rău când vede că voi nu vedeți că este bolnav.

Ascultă fule: respectează și iubește pe profesorul tău. Iubește-l pentru că tatăl tău îl iubește și-l respectă; pentru că profesorul își sacrifică viața pentru binele atâtor copii cari îl vor uita: iubește-l pentru că îți luminează inteligența și-ți cultivă sufletul; pentru că într-o zi, când tu vei fi om și pe lume nu vom mai fi nici eu nici el, icoana lui și-se va arăta în gând alături de a mea și atunci expresiunea de durere și de oboseală a feței lui de om cum se cade, — pe cari să nu le observi — îți vor veni în minte, și-ți va părea rău chiar după trei-zeci de ani, și atunci o să-ți fie rușine, o să te simți trist, că nu l-ai iubit și că te-ai purtat rău cu el. Iubește pe profesorul tău, pentru că face parte din marea familie a celor cinci-zeci de mii de profesori de școale primare, răspândiți în toată Italia, cari sunt părinții intelectuali a milioane de copii cari cresc ca și tine.

Eu, nu sunt mulțumit de iubirea ce o ai pentru mine, dacă nu iubești pe toți ceice te iubesc pe tine, și după părinții tăi, profesorul tău este cel dintâi. Iubește-l cum ai iubi pe un frate al meu; iubește-l și când te mângăie și când te ceartă, când este drept sau când și-se pare că este nedrept; iubește-l când este vesel și iubește-l și mai mult când este trist. Iubește-l mereu și pronunță totdeauna cu respect acest nume, profesor, care după acela de tată este cel mai

nobil, cel mai dulce nume pe care un om îl poate da unui alt om.

Tatăl tău.

Suplinitorul.

Mercuri, 4 Ianuarie.

Avea dreptate tata: profesorul era supărăcios pentru că nu-i era bine, și de trei zile în locul său vine suplinitorul, acela mărunțel și fără barbă de pare un băiețandru.

Azi de dimineață s'a întâmplat ceva urt. Întâia și a doua zi au făcut gălăgie în clasă pentru că suplinitorul are multă răbdare și nu zice decât: Tăceți din gură, vă rog să tăceți din gură; dar azi de dimineață a întrecut ori ce măsură. Era o larmă că nu se mai auzea glasul profesorului, și ori cât se ruga el, era în zadar. De două ori, directorul veni în ușă și se uită în clasă, dar cum plecă el, din nou larmă, ca în piață. De geaba Garrone și Derossi se întoarse spre băieți și le făcea semne să se astâmpere, că nimeni nu-i luă în seamă. Numai Stardi sta bine, cu coatele pe bancă și cu pumnii la tâmplă gândindu-se poate la biblioteca sa, și Garoffi, acela cu mărcile, socotea pe o listă de loterie de două centesimi numărul, la care pusesse o călimară de buzunar. ceilalți vorbeau și râdeau, cântau cu vârfuri de penițe înfipte în bancă, și dădeau cu hârtie unul în altul. Suplinitorul luă de mână când pe unul când pe altul, ba pe unul l-a scos în picioare: în van. Bătu cu pumnul în masă, și strigă cu glas de supărare și plângător:

— Tăcere! Tăcere! Tăcere!

Îți era mai mare mila să-l vezi. Gălăgia creștea mereu. Frantini dete în el cu un cocoloș de hârtie, alții făceau ca pisicile, alții își trăgeau palme;

era o învălmășală de nespun, când fără să ne așteptăm intră servitorul și zise:

— Domnule Profesor, vă poștește domnul Director.

Profesorul se ridică și ieși grăbit. Atunci gălăgia începu și mai tare, când iată pe Garrone în picioare, cu fața schimbată și cu pumnii strinși, strigând cu glasul răgușit de furie

— Liniște măgarilor! Profitați pentru că profesorul este bun, dar dacă v'ar rupe oasele ați sta blânzi ca mieii. Sunteți niște răi și cel dintâiu, care o mai crăcnii, îl aștept la ieșire, și v'o jur, că-i rup dinții cu un pumn chiar în fața tatălui său.

Toți tăcură. Ce frumos era Garrone, cu ochii fulgerători! Se uită rînd pe rînd la cei mai îndrăzneți și aceștia plecară capul.

Când suplinitorul se întoarse, nu mai sufia nici unul. Mirat, se uită la clasă, apoi văzând pe Garrone aprins la față și tremurând pricepu și-i zise cu mare dragoste ca unui frate:

— Îți mulțumesc, Garrone.

Biblioteca lui Stardi.

Joi, 5 Ianuarie.

Am fost la Stardi, care stă peste drum de școală și spui drept că văzându-i biblioteca, mi-a fost necaz pe el. Nu este bogat, așa că nu-și poate cumpăra multe cărți, dar își păstrează așa de bine cărțile de școală precum și acelea ce i-le dăruiește rudele, și orice ban are îl iconomisește și-l cheltuiește la librărie, așa că și-a făcut o mică bibliotecă și când tatăl lui a văzut că are pasiunea aceasta, i-a cumpărat un frumos dulăpior de nuc, cu perdea verde și i-a

că el va trebui să-și dea demisiunea. Se afirmă că Maiestatea Sa ține mult la secretul votului de unde după proiectul lui Andrássy să știe votul va fi pe față.

Aduarea dela Ecica-românească.

Ni-se telegrafiază din Ecica-românească (comit. Torontal) următoarele:

Ieri Duminică, s'a ținut aici o adunare de popor. A fost o întrunire impunătoare și însuflețită și a decurs într-o liniște și ordine plină de demnitate. S'a expediat o telegramă de omaj M. Sale, inițiatorul votului univesal și s'a trimis ministrului Andrássy o telegramă de protestare contra votului plural.

A vorbit și deputatul Brediceanu și a fost aplaudat și de numărșii nemți, cari veniseră la adunare.

Adunarea a votat în mijlocul unei mari în suflețiri o moțiune de încredere și mulțumită deputaților naționaliști, rugându-i să stăruiască mai departe în lupta pentru votul univesal și pentru drepturile națiunii românești.

Austriacii cer votul univesal pentru Ungaria.

În ședința de Sâmbătă a delegațiunii austriace deputatul italian socialist Pittoni a adresat între altele baronului Aehrenthal, ministrul de externe, invitarea ca să sfătuiască coroana de a nu șovăi cu introducerea votului univesal. Popoarele din Austria și Ungaria sunt unite prin atâtea legături încât, pentru națiunile din Austria nu mai poate fi indiferent, dacă neamurile și clasele lipsite de drepturi ale Ungariei dobândesc drepturile ce li-se cuvin. Ministrul de externe să convingă coroana de necesitate acestui lucru.

Domeniul Sigrai licitat.

3600 de jugăre cumpărate de români.

În hotarul comunei românești Chereluș (Kerülös) se află domeniul contesei văd. Sigrai în extensiune de peste 7000 jugăre mici.

Doi speculanți, Világossy și Papp au cumpărat în anul 1906 moșia asta cu scopul de a coloniza unguri pe ea. — Planul nu a

izbutit pentru că »telepeșii« au fost cea mai mare parte niște existențe indoelnice și numai regretă putem, că s'au strecurat și o seamă de români, veniți din mari depărtări, între acei nenorociți.

Destul, că aprigii colonizatori, Világossy și Papp, cari de altcum nici n'au procedat în toată chestia cu corectitudinea cerută, au ajuns cu coloniștii lor cu tot sub licitație judecătorească, vânzându-se întreg domeniul din nou.

Poporul din comunele Chereluș, Șicula, Sinteia, Gurba și din alte comune românești vecine, voind a cumpăra pământ, a rugat pe deputatul Dr. Ioan Suciul să intervină în interesul lui. Numitul deputat a primit să intervină și intrând în legătură cu băncile interesate a esoperat ca reflectanții noștri să fie satisfăcuți cu condițiile tocmit.

Ne bucurăm, că poporul românesc din Chereluș și vecinătate prin aceasta e pus în poziția de a putea el cumpăra vre-o 3—4 mii jugăre pământ arător, asigurându-și prin asta posibilitatea întăririi și dezvoltării pe teren economic.

Domeniul a fost cumpărat la licitația dela 9 Oct. n. a. c. ținută la oficiul de cadastru din Chișineu, de băncile interesate. Grupul românesc s'a ținut departe dela licitare, ca să nu irite și mai mult pe șoviniști.

Este de sperat, că sub conducerea d-lui Dr. Suciul românii interesați vor fi deplin mulțumiți cu executarea parcelării moșiei cumpărate.

Cruzime și terorism.

E dureros că acest succes economic al românilor a trebuit să fie răscumpărat cu sângele și viața unui țaran român.

»Telepeșii« din hotarul Cherelușului veneau foarte supărați dela licitația domeniului Sigrai.

Românii veneau voioși. Unul, sârmanul, a cutezat să strige pe lângă »telepeși:« »să trăiască Dr. Suciul!«

Efectul a fost înspăimântător. Coloniștii au luat pe sârmanul român la goană și ajungându-l l-au răsturnat cu trăsura cu tot în șanț. Când bietul român căută să iese de sub trăsura, un ungur înhățând o leucă îi aplică o lovitură în cap atât de tare încât îl trânti la pământ mort. Dar fiarele nu se mulțumiră cu atâta, ci scoaseră cuțitele și

impunseră pe român în grumazi, ca nu cumva să învie.

Procurorul și judele a lăsat pe acești ucigași criminali pe picior liber. Vezi Doamne că »s'au apărât!«

Anexarea Bosniei.

Cu privire la convocarea congresului internațional puterile încă n'au ajuns la o înțelegere. Dificultățile provin din împrejurarea că nu se poate țărături cu precizie sfera chestiunilor de rezolvit și că nici o putere nu îndrăznește în atmosfera încărcată a Europei să se aventureze în discuțiuni cari nu sunt dinainte bine circumscrise, fiindcă toate se tem să nu ajungă la o conflagrațiune generală în loc să asigure pacea pe care o urmăresc. Odată congresul convocat puterile numai așa vor săvârși operă utilă, dacă vor ținea seamă de interesele legitime ale tuturor.

În Serbia încă nu s'a astâmpărat avântul războinic ce s'a infiripat la vestea anexării Bosniei. Toate privirile sunt ațantite asupra scupcinei, dela hotărârile căreia atârână atitudinea poporației. E foarte discutabil de altminteri dreptul Serbiei de a se ingera într'o chestiune internă a Austro-Ungariei. O apariție provocatoare e și svârcolirea Muntenegrului, îndreptată de asemenea împotriva monarhiei noastre.

Ministrul de externe, baronul de Aehrenthal, în discursul său rostit în ședința de Sâmbătă a delegațiunii austriace, nu trece cu vederea aparițiile provocatoare din Serbia și Muntenegru, ci avertizează guvernele acestor țări punându-le în perspectivă urmările nefaste pentru ele ce stărnesc cu asemenea atitudine. Monarhia a respins protestul Serbiei și a cerut lămuriri asupra măsurilor militare de caracter extraordinar ce a luat, precum și asupra tulburărilor nețărurite ce înscenează poporația sârbească. Ministrul de externe a mai declarat că va înfrânge toate încercările sârbilor de a slăbi legăturile Bosniei cu monarhia. Serbia se va bucura de prietenia monarhiei noastre în

dat să-i lege toate cărțile, pe placul lui. Stardi, n'are decât să tragă o sfoară, perdeaua se ridică și se văd trei șiruri de cărți de diferite culori, așezate frumos, lucioase, cu titlurile scrise cu litere aurite: cărți de povești, de călătorii și de poezii și chiar și cărți ilustrate. Stardi știe să-și așeze frumos cărțile, pune volumele albe lângă cele roșii, cele galbene lângă cele negre, cele albastre lângă cele albe, așa că se vede frumos de departe.

Și-a făcut un catalog și tocmai ca un bibliotecar se uită mereu la cărțile lui, le scutură de praf, le privește legătura. Cu câtă grijă își deschide el cărțile, ca să nu le strice cu mâinile sale scurte și groase, suflând între pagine așa că par noul de tot. Și eu, eu mi am rupt toate cărțile mele! Pentru el, orice carte nouă ce-și cumpără este o bucurie, și să-l vezi cum o mângăie, cum o pune la locul ei și cum o la țară în mână și o privește pe toate părțile, ca pe o comoară. Într'un ceas, cât am stat la el, nu mi-a arătat altceva decât cărți. Îl durea ochii de prea mult citit.

Într'o vreme, tatăl său trecu prin camera în care stam noi. Tatăl său este gras ca și el, cu un cap mare și cu o voce groasă, și dându-i două trei palme, în glumă, după ceafă îmi zise:

— Cum ți-se pare căpățina asta de fier? Din căpățina asta, va ești ceva bun, ți-o spui eu.

Și Stardi, la mângăierile grosolane ale tatălui său, închideă ochii ca un câine.

Nu știu cum, dar eu nu îndrănesc să glumesc cu Stardi, și nu mi-se pareă că ar avea numai un an mai mult decât mine, când îmi zise în ușe: — La revedere! cu fața aceia supărătoasă. Puțin a lipsit să nu-i răspunz: Vă salut! ca unui bărbat.

Acasă, am zis tatei:

— Nu înțeleg de ce, dar Stardi acesta nu este politicos, are o față urâtă și totuși îmi place,

— Pentru că are caracter! îmi răspunse tata.

— Într'un ceas, cât am stat cu el, nu a vorbit nici cinci zeci de vorbe, nu mi-a arătat nici o jucărie, nu a răs nici-odată, și totuși am stat bucuros cu el.

— Pentru că-l stimezi; răspunse tata.

Băiatul fierarului.

Sâmbătă, 7 Ianuarie.

Da, dar stimez și pe Precossi, și dacă zic că-l stimez, este prea puțin. Precossi este băiatul fierarului, acela mititel, cu ochii buni și triști și cu fața tot sperioasă. Este așa de timid, că tuturor le zice: Iartă-mă. Pare tot bolnăvicios, dar învață bine.

Tatăl său, se întoarce în casă beat de rachiu, îl bate fără nici o vină, îi aruncă caietele și căr-

țile pe jos. dar Precossi vine la școală cu vântăi pe obraji, și câte odată cu fața umflată și cu ochii roșii de mult plâns. Nici odată însă, nu a spus, că l-a bătut tatăl său.

— Te-a bătut tatăl tău! îi zic colegii.

Și el, ca să nu facă de răs pe tatăl lui, strigă:

— Nu e adevărat! nu e adevărat!

— Foaia asta nu ai ars-o tu; îi zise profesorul arătându-i caietul ars.

— Ba eu, domnule profesor, răspunse Precossi, mi-a căzut peste foc.

Nu știam însă, că tatăl său beat, a dat un picior mesei pe care scria Precossi, de s'a răsturnat lampa.

Precossi locuiește într'o mansardă în casa în care stăm noi, pe cealaltă scară; portăreasa spune mamei ce face fierarul și sora mea Silvia l-a auzit într'o zi cum strigă la fiul său că-l aruncă jos pe scări, pentru că i-a cerut bani pentru gramatică. Tatăl său este un bețiv, bea și nu lucrează, iar familia lor suferă de foame. De câte ori, bietul Precossi nu vine la școală nemâncat și roade pe furie o bucată de pâine ce l-o dă Garrone sau un măr dăruit de profesoara lui în clasa întâi inferioară. Totuși, Precossi nu a zis niciodată: »mi-e foame, tata nu-mi dă de mâncare.«

Câteodată, când trece pe dinaintea școlii tatăl său vine să-l ia acasă, dar este galben, se leagănă

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa — mester de monumente și pietre de simbr.

Fabricația prezintă din marmură, granit, sepiol, labrador etc., din pietre de marmură în magazină se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Camerele și magazinul univesal, Kolozsvár, Dózsa-ut. nr. 21, Telefon 662. Filiale: Nagyvárad, Nagyvárad, Déva și Bánpatok.

ura înțelepciunii sale politice. — Se
ri că avertismentul baronului de Aehren-
va produce efectul dorit.

la Bosnia și Herțegovina spiritele sunt li-
te. Deputațiunea bosniacilor, care a so-
zilele trecute la Budapesta, azi se va
zinta înaintea Maiestății Sale ca să mul-
mească pentru »rezolvirea norocoasă« a
tației din Bosnia.

Din România.

Sănătatea M. S. Regelui. Eminentul
socialist vienez dl Dr. Noorden să declară
un mod foarte satisfăcător despre starea
Maiestății Sale Regelui. Noul regim alimen-
recomandat cu prilejul vizitei celei dintâi
contribuit mult pentru a redă forțele su-
ranului nostru, care acuma poate face lungi
măbări prin parc și prin pădure.

Acum câteva zile, Maiestatea Sa s'a dus
la gara Sinaia pentru a primi pe A. S.
principesa de Schönburg Hartenstein.

Dl Dr. Noorden a părăsit țara azi, Luni.

Dl Dim. Sturdza prim-ministru, a plecat
dimineața la Sinaia spre a lucra cu M.
Regele.

Dl Sp. Haret, ministrul instrucțiunii publice,
se află în concediu, a sosit aseară în capi-
tală, venind dela Valea Călugărească.

El va pleca astăzi la Paris.

Societatea de gimnastică din Turnu-Se-
arin va inaugura mâine localul pentru trageri
la țintă cu revolverul.

Yermoloff După ce s'a oprit la Iași, unde a
scut pe fruntașul conservator, dl D. Greceanu,
însoțit de Stăncu, de pe malul Prutului, dl Alexis
Yermoloff a sosit aseară în capitală.

Calătorul rus, care va fi oaspetele nostru timp
de câteva zile, este unul din economiștii cei mai
de valoare ai Rusiei. Consilier de Stat, Yermo-
loff a fost ministru de agricultură al marelui im-
periu, în curs de doisprezece ani neîntrerupți și
reputația sa de agronom a trecut de mult margi-
nile țării sale. Număroasele sale scrieri de agri-
cultură au deja o reputație europeană, iar cea
mai cunoscută dintre ele, apărută sub titlul de
„Pământurile negre ale Rusiei“ a fost adesea citată

pe picioare, cu fața urâtă, cu părul căzut pe frunte,
cu șapca într-o parte. Când îl vede, bietul băiat
incepe să tremure, dar totuși îl întâmpină surâ-
zând, iar tatăl pare că nici nu-l vede.

Bietul Precossi! Își coase caietile rupte, ia cu
suprămătură cărți ca să învețe lecția, își prinde că-
mășă sfâșiată cu ace și-ți face milă, când îl vezi
la gimnastică, cu ghețele celea mari, cu pantalonii
ce se târăsc pe jos, cu haina cea- prea lungă, cu
bucățile sumese până la coate. Și cum învață, și
cum se silește! Ar fi unul dintre cei dintâi în
școală, dacă ar putea învăța liniștit acasă.

Azi dimineață a venit la școală cu o sgarăle-
ni pe obrazul drept, se cunoște că este de
sechela, și toți îl ziceau:

— De data asta, nu mai poți zice nu: tatăl tău
a făcut semnul acela. Spune-i directorului ca să-l
bucă la poliție.

Dar Precossi se ridică roșu de mânie:

— Nu e adevărat! Nu e adevărat! Tata nu mă
bucă niciodată.

Dar în timpul lecției, îi picurau lacrimile pe
față și dacă vre-unui se uită la el, dânsul su-
ză, ca să nu se observe.

Bietul Precossi! Joi o să vie la noi Derossi,
Coretti și Nelli, o să-l chem și pe el și am de
să-l dăruiesc cărți, să-i umplu buzunarele
cu fructe, ca să-l fac să-și uite de năcazurile lui,
bietul Precossi care este atât de bun și are atâtea
cărți.
Trad. de P. Robescu.

și la noi, cu prilejul discuțiilor ce a provocat
marea chestie a reformelor agrare.

În drumul său spre Roma, unde va lua parte
la lucrările congresului de agricultură, care ur-
mează să se deschidă în curând în „Cetatea E-
ternă“, dl Yermoloff și a propus să profite de
trecerea sa prin țară, spre a studia chestia a-
grară română.

Distinsul scriitor este oaspetele legațiunii rusești
din capitală, unde a descins.

Evenimentele din Balcani.

Bulgaria — Creta.

Recunoașterea independenței Bulgariei
pare că nu va trece fără orecari dificultăți
în congresul internațional. Telegramele ce
sosesc de pretutindeni arată că situația
creată de evenimentele din Balcani va fi
încă multă vreme nelămurită. Balanța poli-
tice externe inclină într-o zi spre războiu,
într-alta spre pace. În miezul acestei crize
se deslușește calea de triumf a țării Bul-
gariei, care pare rezolut a nu cedă nici
unei presiuni din afară.

Anexarea Cretei e de asemenea o che-
stiune ce se va lămuri în toată însemnă-
tatea ei numai peste câteva zile.

Dăm câteva telegrame mai noi:

Felicitări primite de suveranul Bulgariei.

Sofia. — După afirmațiunile oficiale, Saver-
nului Bulgariei a primit până acuma mai multe
mii de depeși de felicitări din partea personali-
tăților străine, principii, aristocrați și bărbați poli-
tici din toate țările, mai cu seamă din Anglia,
Rusia, Germania și Austria.

Mobilizarea parțială a Turciei.

Constantinopole. — Ministrul afacerilor străine
a declarat cătorva diplomați că mobilizarea par-
țială a fost proiectată dar nu s'a decis în mod
ferm.

Poarta nu a primit până acum nici o știre ofi-
cială despre unirea Cretei cu Grecia și a fost
informată despre aceasta de ambasada Franței.

Tarife grecești la vămile Cretei.

Ziarele publică depeși din Canea afirmând că
vămile cretane au început să aplice tarifele gre-
cești și că legile grece sunt de asemenea apli-
cate.

Comisiunea executivă a notificat principelui
moștenitor regent unirea Cretei și de asemenea
acum în urmă regelui George acum aflător la
Copenhaga, invitându-l de a-și întinde suverani-
tatea asupra insulei.

Guvernul cretan a depus jurământul de fideli-
tate către regele George în fața mitropolitului
Cretei.

Situațiunea la Smirna.

Poarta a cerut în zadar Greciei, să desaprobe
anexarea Cretei. Legațiunea Greciei a atras at-
ențiunea Porței asupra situațiunii la Smirna
unde se arată o mișcare a mamedanilor în
contra creștinilor, care este privită în mod foarte
neliniștit; această mișcare ar fi cauzată printr'o
victorie electorală a grecilor din Smirna.

Plecarea flotel engleze.

Londra, Agenția Reuter află din Malta că vice-
amiralul principele Louis de Battenberg a plecat
aseară cu două cuirasate, două crucișătoare și
două contra-torpile. Mai târziu vor pleca încă
un cuirasat și un crucișător.

Către amicii și abonații noștri!

Rugăm pe toți amicii și abonații noștri
să binevoiască a ne trimite de urgență
prețul abonamentului. Am intrat deja în
ultimul cuartal și mulți nu și-au achitat
nici cuartatul trecut. Rugăm stăruitor pe
toți să-și achite datoriile, în caz contrar
vom fi siliți să le sistăm trimiterea zia-
rului.

NOUTĂȚI.

ARAD, 12 Octombrie n. 1908.

— **Dl Vaida la Viena.** „Kroatische Korrespon-
denz“ desminte știrea ziarelor ungurești că de-
putații Dr. Al. Vaida și Milan Hodza s'ar afla în
Viena pentru afaceri politice. Dl Vaida petrece
acolo pentru a căuta de sănătatea fiului său
Aurel.

— **Organizarea socialistilor germani în
Ungaria.** Secțiunea germană a partidului socialist
va ține Duminică în 18 Oct. o conferință gene-
rală. Se va discuta votul universal și chestiunea
presei germane socialiste în Ungaria.

Cine mai îndrăznește să vorbească de socia-
lismul internațional?

— **Viață românească în America.** Ziarul
„America“ din Cleveland (Statele Unite) scrie că
actualmente există până acum în Statele Unite
43 de societăți românești întemeiate în anii din
urmă prin emigranții români din Ungaria al că-
ror număr a sporit foarte mult.

— **Cununie.** Duminică 5/18 Oct. d.șoara *Sil-
via Pelz* (Găinești, România) își va celebra cunu-
nia cu dnul Dr. *Gheorghe Stoian* (Ilva-mare, Ar-
deal) în Mălini (România). Felicitări.

— **Directia »Teatrului popular« din Bu-
curești** a invitat pe toți autorii dramatici ro-
mâni să-i prezinte lucrări spre a fi reprezentate
pe scena Teatrului Liric.

Lucrările vor fi cercetate de către comitet.

— **Cutremurul de Marți noaptea.** Un spe-
cialist scrie în „N. Fr. Presse“ despre cutremu-
rul dela 23/6 Septembrie c'o fi avut centrul
Carpații răsăriteni la granița spre Moldova. Al-
tutul își dă părerea că în București a fost cen-
trul.

— **O faptă nobilă.** „Neamul Românesc“
scrie: Negustorul Ilie I. Beju din București a lă-
sat 20.000 de lei pentru a se întreține două pa-
turi la spitalul din Săliște satul său natal.

— **O frumoasă serbare la Craiova.** So-
cietatea veteranilor din Oltenia — scrie „Neamul
Românesc“ — și-a botezat steagul într'o sărbă-
toare națională. Colonelul Misirlu, sergent în ziua
botezului de sânge dela Grivița, a făcut o des-
criere a luptei la care a fost părtaș. D-l primar
Ciocazan și-a exprimat dorința ca pe soldații de
astăzi să-i vadă purtând, cât mai curând, alt
semn de biruință, precum pe pieptul veteranilor
stă crucea „Trecerii Dunărei“. Președinte al so-
cietății și naș al noului drapel, sub care cine
știe de va mai fi dat să lupte vre-unii din ei, a
fost dl general Gigartu.

S'a propus o vizitare de către toți veteranii a
câmpului de luptă, cum și ridicarea unui monu-
ment comemorativ în Craiova spre amintirea răs-
boiului pentru neatarnare.

Aproape fiecare oraș are câte un bust, câte o
statuie, fie aceea a lui Negru-Vodă din Târگو-
viște sau statuia Libertății din Ploiești. Craiova
însă până acum nu s'a învrednicit să aibă nici
un monument de sculptură.

— **Mișelia unui huligan.** Din Chișinău se
comunică următorul fapt:

Zilele acestea aveă să se judece la Curtea de
apel din Odessa, un proces de calomnie, inten-
tat de către marele proprietar român A. Șerban
în contra lui Crușevan, cunoscutul antisemit.

Pe când se judecă procesul a intrat în sală un
huligan anume Bolacev.

Huliganul a lovit cu ciomagul pe dnul Șerban
în cap și în urmă a dispărut.

Dnul Șerban a fost transportat la locuința sa,
lașul agresor nu a mai fost găsit, cu toate cer-
cetările făcute.

— **Dela Institutul Franței.** Moartea lui Ga-
ston Boissier a creiat număroase vacanțe la In-
stitutul Franței, în afară de aceea la Academie.
Boissier aparținea și Academiei de inscripțiuni
unde ocupă fotoliul epigrafistului Renier, căruia
i-a urmat în 1886 și care la rândul lui înlocuise
cu 30 de ani mai înainte pe Fortoul.

Academia de inscripțiuni a hotărât ca în 15
zile să aleagă un membru în locul lui Boissier.

Totodată se va procedea la alegerea unui succesor al defunctului, și în următoarele comisii: aceia de inscripții și medalii instituită în 1806 de către Napoleon I; aceia a Corpusului mozaicilor Galiei și Africii; precum și aceia care conduce lucrările școalelor franceze din Roma și Atena, comisii din cari făcea parte și Boissier.

— **Goethe și Napoleon.** La 2 Octomvrie a. c., s'au împlinit 100 de ani dela întâlnirea lui Napoleon cu Goethe. „Iată un om“ zise Napoleon lui Berthier, după ce a avut o întrevedere cu poetul german.

Goethe pe de altă parte a găsit admirabila critică ce Napoleon a făcut lui Werther: „N'ar fi trebuit să amesteci la Werther motive de ambiție nesatisfăcută cu acele de amor pasionat. Asta nu e conform naturii și slăbește impresiunea cititorului“.

— A găsit dintr-o dată defectul operei mele, zise Goethe bunului Müller. La această întrevedere au asistat contele Daru, Berthier, Savary, Soult și Talleyrand.

S'a vorbit apoi de „Mahomet“ piesa lui Voltaire, pe care Goethe a tradus-o în nemțește. „Nu e o piesă bună“, spuse Napoleon.

Relativ la piesele în cari destinul joacă un rol mare care, Napoleon a zis: „Ele aparțin unor timpuri dispărute. Aștezi de ce nu ne dau pace cu destinul? Politica — iată destinul“.

Cu patru zile în urmă, la balul Curții la Weimar, Napoleon s'a întâlnit din nou cu Goethe și s'au întreținut mult cu privire la literatură. El sfătui pe scriitorul german să scrie o piesă asupra morții lui Iuliu Cezar, adăugând că: „Acesta ar putea fi marea sarcină a vieții voastre.“

Ar trebui să arătați lumii că Cezar ar fi făcut pe oameni fericiți dacă i-s'ar fi lăsat timpul necesar să-și termine opera“.

Și înainte de a se despărți, îl pofti să vie în Capitala Franței: „Veniți la Paris, și spuse el, veți câștiga acolo o mai largă concepție a lumii și veți găsi un enorm material pentru creațiunile d-voastră poetice“.

Talleyrand și Müller în memoriile lor vorbesc cu entuziasm de întrevederea între aceste genii.

x Se transportă la casă cel mai bun lapte nemântănit dimineața și seara litru cu 22 fil., de către lăptăria din Aradul-nou. Se poate comanda în cancelaria d-nei baronele Nopcea Elek în Aradul-nou sau prin telefon (Arad nr. 68.)

Ultime informațiuni.

Ședințele extraordinare ale Șcupcinei.

— Prin telefon. —

Budapesta, 12 Octomvrie. Șcupcina Serbiei a ținut Duminecă o ședință extraordinară, care a durat dela orele 9 înainte de amiază, până la orele 12 noaptea. Ședința a fost secretă, hotărârile ei deci nu s'au dat în vileag.

Azi, Luni, șcupcina a ținut o ședință publică. În numele guvernului ministrul președinte cere un nou credit de 16 milioane franci pentru provederea armatei în vederea unui eventual războiu. Ședința continuă.

Agitație în Belgrad.

Budapesta, 12 Octomvrie. Poporația din Belgrad e purtată de avântul războinic. Moștenitorului de tron, prințului Gheorghe i-s'au făcut entusiaste ovații.

Mulțimea întărită voia să pătrundă în palatul consulatului austro-ungar, a fost însă împiedecată de poliție.

Socialiștii din Belgrad în întrunirea lor de aseară au hotărât să lanseze un apel către toți socialdemocrații din Europa, cerând sprijinire împotriva Austro-Ungariei.

Economie.

În chestia băncii de asigurare.

Pentru a prilegi o discuție cât mai largă și mai temeinică asupra acestei chestiuni dăm loc acestui articol scris de un specialist în afaceri de asigurări.

În timpul din urmă atât „Revista Economică“ cât și d-voastră v'ați dat diferite păreri asupra posibilității, sau mai bine zis rentabilității unei bănci de asigurare românești ce s'ar înființa.

„R. E.“ a luat chiar o hotărâre în această chestiune, pe când d-voastră mai mult ați dat curs liber păreri cutărei sau cutărei persoane competente în chestia băncii de asigurare.

După aceasta mă simt și eu îndemnat a mi da modesta mea părere în chestia de sus cu atât mai îndeosebi, că sunt pe aceasta carieră și cunosc pe deplin acest ram comercial.

După fiascul care l-am suferit noi românii la institutul de asigurare „Transsylvania“ să puie cu tot dreptul întrebarea, că oare ce este de făcut?

Este de creat în sânul românismului o instituție de acest fel sau nu și dacă da, avem oare prospecte atât din punctul de vedere material cât și al celui moral pentru reușita acestei bănci de asigurare românești?!

Aceste două întrebări sunt semnificative și chiar din punctul de vedere al interesului public ar fi de dorit să se clarifice.

Că este care de creat o bancă de asigurare românească, îmi permit a vă notifica următoarele:

Adevărat că numai prin un capital considerabil s'ar putea înființa acest institut, cu toate că față de o atare instituție sau avere românească întreg publicul românesc ar fi moralmente obligat a să angaja prin sprijinul care îi este cu putință, totuși însă este de pretins, că o atare instituție prin care conțezi a-ți asigura viitorul și bătrânețea, să aibă deplină garanție și chiar să poată începe concurența față de cele multe instituții de asigurare.

Nu este permis a niță faptul că banul și garanția este un factor foarte important în comerț și drept aceea, o instituție de asigurare românească trebuie să servească atât materialmente, cât și din punctul de vedere moral garanție deplină clienților săi.

După a mea părere, noul institut va fi o societate pe acții cu un capital social de 2-3 milioane coroane.

Capitalul acesta să nu ne pară prea mare. Instituția din chestie ar trebui realizată după modelul instituțiilor englezești, cari sunt într-adevăr baza și mama tuturor băncilor de asigurare. Este știut, că clientul serios înainte de a contracta vre-o afacere de asigurare să informează pe deplin asupra bonității respectivului institut și va căuta să se convingă, că oare contractul ce-l va lega cu institutul din chestiune îi va asigura într-adevăr viitorul ori nu.

Deci o instituție românească are să fie întru toate corespunzătoare așa, că nimenea să nu se îndoiască de garanțele ce oferă institutul.

Mă veți întreba, de unde atâția bani?

Îmi permit a vă da și în privința asta, pe scurt răspunsul.

Observ mai întâi de toate, că înființarea unei bănci de asigurare numai în acel caz va fi posibilă, dacă institutele noastre de bani, precum și diecezele gr.-ort și cele gr.-cat., s'ar obliga a-i da sprijinul lor moral. Înțeleg, că atât băncile ce le avem, cât și eparhiile să semneze cea mai mare parte a capitalului social, când apoi ar veni rândul publicului românesc.

Atât inteligența, cât și țărănul, s'ar decide fără multă șovăire să semneze acțiunile, presupunând că scopul institutului i-se va face cunoscut.

Este semnificativă înființarea multelor institute de bani cu câte un capital social de 50-100 mii coroane, chiar și în astfel de locuri sau comune neînceminate, unde nu s'ar putea îngădui unei bănci nici chiar dreptul de existență. Observ deci, că o întreprindere de-a dovedită de rentabilă, ar afla din ce în ce mai mulți partizani, dintre cari unii vor semna chiar sume considerabile.

Modalitatea înființării și a punerii în aplicare a unui inst. de asigurare este diferită și s'ar putea mult discuta.

Prosperarea unei bănci de asig. românești depinde dela conducerea corectă a institutului, ceea

ce condiționează în primul loc deplină cunoștință și practică de specialitate.

În acest caz rentabilitatea institutului ar se poate de sigură și de perfectă.

Ca publicul românesc să îmbrățișeze ideea interes, ziarele noastre să înceapă o discuție tensivă:

a) asupra necesității de a avea o bancă românească de asigurare;

b) asupra rentabilității acestei întreprinderi comerciale;

c) asupra chemării umane ce are să îndenească la noi o astfel de instituție.

Anastasiu Demian,

secretar la societatea de asigurare „Standard“

După datele oficiale culese de serviciul statistic din ministerul agriculturii și domeniilor recolta grâului din acest an se ridică la 23 milioane hectolitri față cu 14 jum. milioane în '99. Este deci în anui acesta un spor de 8 jum. milioane hectolitri grâu.

Consumațiunea internă fiind de 12-13 milioane hectolitri, rămâne disponibilă pentru export cantitate de zece milioane hectolitri grâu.

Budapesta, 12 Octomvrie 1900

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1900 (100 klg.)	23.38 - 23.40
Săcară pe Oct.	19.04 - 19.06
Cucuruz pe Malu	14.84 - 14.86
Ovăș pe Oct.	16.12 - 16.14

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — —	23 K. — 24 K. 35
Din comitatul Albei —	22 > 80—23 > 95
De Pesta — — — —	22 > 80—23 > 95
Bănățenesc — — — —	22 > 90—24 > 25
De Bacica — — — —	22 > 90—24 > 20
Săcară — — — —	19 > 30—19 > 45

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichin.

Respirația

e cu mult mai ușoară imediat ce veți întrebui numai câteva porțiuni din Emulsiunea SCOTT și ușurarea va crește în fiecare zi.

În timpul celor din 32 de ani mii și mii de oameni au experimentat lucrul acesta. De asemenea e foarte mare progresul spre însănătoșirea generală a organismului, iar

Pofta de mâncare și somn

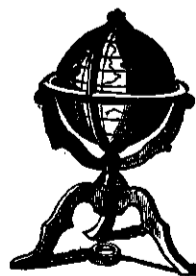
revin și digestiunea se face tot mai bună.

Incercați și vă veți convinge.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodelui SCOTT — care este pescar

Fiecare învățător

să ceară

catalogul special de hărți

rechizite de învățământ, globuri, inscripții de școli și tot felul de alte obiecte

pentru învățământ, după prescrierea ministrului de instrucție publică.

Se capătă la librăria lui

Ingusz I. și fiu,

Arad, strada Weitzer János.

Telefon pentru comit. Arad și Timiș 517.

»Drăganul»
Instit. de credit și economii în Beluș.

CONCURS.

Institutul de credit și economii »Drăganul» din Beluș deschide concurs pentru ocuparea postului de **practicant** pe lângă începător de 60 Cor. lunar.

Înregistrările să se înainteze până în 1 **Noiembrie 1908 st. n.** Postul este de a se ocupa numai decât.

Beluș, la 9 Octomvrie 1908.

Directiunea.

Anunț.

Se primește un **tînăr ca practicant în farmacie**, care a terminat 6—8 clase.

Locuința din Arad str. Battyányi nr. 17 a.

AVIS.

Ami permit a aduce la cunoștința onorabilor dame și a on. mei cumpărători, în legătură cu anunțul ce l-am publicat, că am revenit din drumul meu făcut la Budapesta, Viena, Paris, și îi rog să-mi viziteze salonul meu de modă pentru a se convinge de articolele ce mi-am procurat.

Cu stimă

Lăzăr Cz., prăvălie de mode.
Tamás Gézané.

în Sibiiu (Nagyszeben).

baiele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzeste în $\frac{3}{4}$ de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimit cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Herzogstrasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

BENYOVSZKY L. ARNOLD

fabricant de instrumente muzicale.
SZÁSZRÉGEN.

Își recomandă **VIOLINELE** fabricație proprie precum și alte instrumente, așa **instrumente de suflare** din lemn și alamă, **harmonice, flautetă, flaut, ocarine, citere, cimbele.**

Tot așa primește repararea a tot felul de instrumente cu prețuri ieftine și lucrări artistice.

Reparare de orgă mare, harmonium și gramofone.

In atențiunea fabricanților și a economilor!

Skafszky Adolf

Fermă de mașini și montarea lor.

BUDAPESTA, VIII Tömő utca nr. 23.

Se angajază să monteze tot felul de mașinării,

pentru ferestre și mașini cu aburi precum și în fabrici de spirt și de cărămidă, apaducte, pompe compresare,

montarea tipografiilor

tot asemenea transmisiuni și conducte de ploaie. — Primesc reparaturi și transporte de mașini.

Gratis! Gratis!
trimit oricui

cine se adresează la mine, catalogul de prețuri care a apărut de curând despre

ciasornice de prima calitate și biuterii, ciasornice bine regulate remontoir cu 5 coroane 60

fil., un ciasoric de trezrit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de sărbători!

Győző Brucker Nándor és Társa
măiestru de ciasornice.

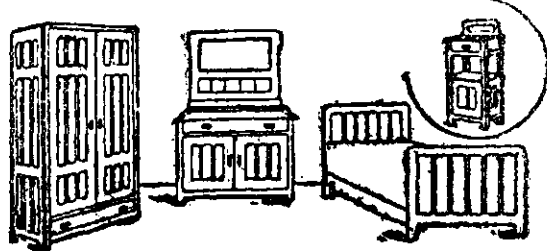
Győr 75.

KARL HORED T

magazin de mobile.

Nagyszeben, Salzgasse Nr. 33.

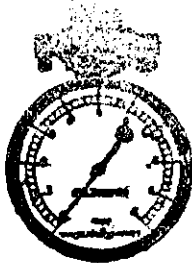

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucătărie, spălător și tot felul de mese, **scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn** foteluri de birou, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.

Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

și boicete de luminat.

Mașini de cusut mănuși și blănării.
Stărpitor de troscoțel, economisator de cărbuni.

Repararea instrumentelor de desemn.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai eficientă, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos

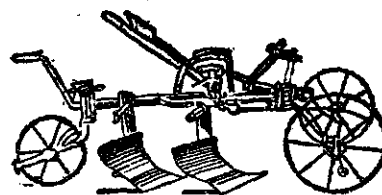
Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Prima societate de pluguri
din Chichinda-mare.

Paia Kimpanov

Nagykikinda.

Își recomandă plugurile de prima calitate, și cele mai practice, fabricație maghiară. **Vă rugăm să cereți catalog de prețuri.**

Primul salon de corsete în Sibiiu

Premiat.

Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsură

Deposit bine asortat

în 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fason particular

totdeauna în rezervă.

Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenade Palais Habermann.

Fason bun.

Prețuri reale.

Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Întreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, **mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de spirt.** Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

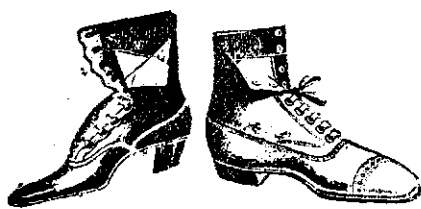
La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- » » box » » » . . . K 11.—
- » » șevro pt dame cu bumbi K 10.50
- » » » » » cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 4.80
- Ghete de copii dela K 3.—

Material de I-a clasă.

VÉBER JÁNOS K.

tinichigiu specialist, proprietarul mai multor brevete.

Szatmár, Strada Szirmai Nr. 1.

Cea mai de căpetenie condiție pentru păstrarea sănătății e apa fără baccili.

Străcurătoarea de apă

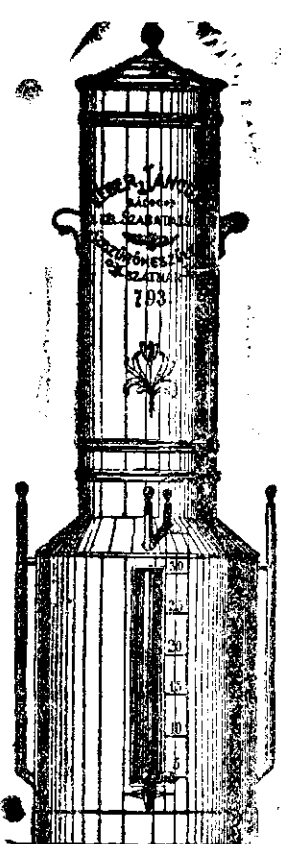
„Wéber“ e un aparat de strecurat apa curgătoare, precum și apa de fântână, făcându-o curată ca cristalul, așa că și în cea mai nepretențioasă căsnicie se poate bea apă bună, plăcută. Aparatul de strecurat se manuează ușor și e esperimentat doborâtor. E un obiect de mare folos în căsnicie și fiind ieftin, deja și până azi e foarte răspândit. Îndeosebi e de recomandat pe seama ospătărilor, cafenelelor, școlilor și institutelor.

Prețul aparatului:

cu volum de 15 litrii . . .	20 cor.
» » » 25 » . . .	24 »
» » » 35 » . . .	28 »

de proporții mai mari prețuri deosebite. La comanda din provincie 3 cor. cheltuială de împachetare. Totodată aduc la cunoștința on. publică că a c și reparăm stropitoare de vie.

Părți constitutive se capătă de asemenea.

Schuller Gașpar, neguțator de bu

toaie și de doage

PÉCS

E mai presus de orice concurență prin magazinul său bine asortat potrivit cerințelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin de bere și de spirit, putini și căzi

cu prețul cel mai favorabil. Depozit permanent în butoaie gata.

La chemare se duce oriunde.

Mașini de cusut

»Singer« »Neumann« »Blesolt« și »Locke« cu suneică lungă. »Wettina« suneică groasă »Afrana« »Thonix« suneică rotită, cu garanție de 5 ani și cu prețuri moderate se espediază prin comerciantul de ferărie

Oberth Vilmos

comerciant de ferărie și magazin de mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

LA NAGYENYED

Com. Alsófehér

să se adreseze cine dorește a cumpăra Pomi roditori altoi

de calitate I. arbori de promenadă, tute ornament, acății, gledici, coniferi ș. a. precum

VIȚĂ DE VIE ALTOITĂ

viță de vie europeană și americană și fără rădăcină.

Catalog trimis gratis și franco.

FISCHER & COMP

Pomi VITICULTURA

Iosif Grábner, Szombathely

Fabrică

Ciasornice de turn,

cari se trag tot la 8 zile, pentru biserici, case comunale, castele și școli; cu mecanismul cel mai bun și mai nou și executare solidă. Pentru preoți și episcopii se dau și cu plățirea în rate.

Trimit budget și primesc repararea ciasornicelor de turn.

Schmerek & Schneider

Fabrică de mașini, instalații electrice și electrotehnice.

Temesvár-Josefin, Bonnáz-u. nr 14.

Recomandă motoare cu ulei, gaz aerian și benzină și locomobile pentru mori și uzine electrice, precum și orice fel de industrie cu prețuri și condiții favorabile de plată.

Catalog de prețuri se trimite la dorință gratuit și porto-franco.